

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Біржовою Радою

ПАТ «ФБ «ПЕРСПЕКТИВА»

Протокол № 15/06/08-01

від 08.06.2015р.

Голова Біржової Ради

Е. Мілюшко

«ЗАРЕЄСТРОВАНО»

Національною комісією з цінних

паперів та фондового ринку

Рішення № 1156

від 30.07.2015 р.

Голова Комісії

Т. З. Хромаєв

**ЗРАЗКОВА ФОРМА (СПЕЦИФІКАЦІЯ)
Ф'ЮЧЕРСНОГО КОНТРАКТУ (Ф'ЮЧЕРСУ)
на курс ЄВРО до долару США**

Ця Зразкова форма Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) на курс ЄВРО до долару США є частиною правил Біржі, що регулює запровадження в обіг на Біржі Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) на курс ЄВРО до долару США

1. Терміни і визначення

- 1.1. *Автоматизована система Біржі (далі - АС Біржі)* - організаційно-технічна система, яка об'єднує програмно-технічний комплекс, що включає в себе спеціалізоване програмне забезпечення (ЦСК Біржі, Торгові термінали, ЕТС Біржі, інші підсистеми), фізичне середовище, комунікаційне обладнання і оброблювану інформацію. До функцій АС Біржі відноситься оброблення інформації та обмін нею з ЕТС Біржі, Платіжною організацією та Учасниками Біржових торгів.
- 1.2. *Базовий актив* - курс ЄВРО до долару США, з врахуванням часу його публікації, в т.ч. на офіційному веб-сайті Європейського Центрального банку (<https://www.ecb.europa.eu>), що використовуються в цій Зразковій формі (Специфікації) в якості *Базового показника*. Біржа (Комітет Строкового ринку Біржі) відстежує час публікації зазначеного курсу та у разі його зміни інформує про це Учасників Біржових торгів.
У разі призупинення/припинення визначення та/або публікації зазначеного курсу відповідний Базовий показник визначається Біржею, зокрема за погодженням з Комітетом Строкового ринку Біржі та з врахуванням п. 7.2 цієї Зразкової форми (Специфікації).
- 1.3. *Біржа* - Публічне акціонерне товариство «Фондова біржа «Перспектива».
- 1.4. *Біржові торги* - організоване подання Учасниками Біржових торгів Заявок з метою укладання на Біржі Строкових контрактів (Деривативів), в т.ч. Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).
- 1.5. *Варіаційна маржа* - сума коштів, що розраховується Біржею внаслідок Коригування Позицій. Варіаційна маржа за відкритими Позиціями списується/зараховується з/на Позиційних(і) рахунків(и) Сторін з метою уникнення (зниження) ризиків невиконання зобов'язань за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом).
- 1.6. *Валюта розрахунків за операціями з Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) та оплати Варіаційної маржі*: українська гривня.
1.6.1 Вартість 1 пункту курсу ЄВРО до долару США вказується в українських гривнях та визначається за формулою: *Мінімальна зміна ціни Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) помножена на офіційний курс долара США до української гривні на дату здійснення операцій.*
- 1.7. *Вид Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу)* - Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) без поставки Базового активу (розрахунковий).
- 1.8. *Виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу)* - виплата різниці між Ціною виконання та Ціною укладання.
- 1.9. *Граничне значення ціни* - максимальне/мінімальне значення ціни Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу), за якою можуть подаватися Заявки на Біржові торги. Максимальне (мінімальне) Граничне значення ціни визначається шляхом додавання (віднімання) до (від) Ціни відкриття/Ціни закриття/Розрахункової ціни ліміту зміни ціни, що встановлюється рішенням Біржової Ради або директора Біржі.
- 1.10. *Грошовий ліміт* - залишок коштів Учасника Біржових торгів на рахунку в Платіжній організації, за рахунок яких можуть виконуватись зобов'язання Учасника Біржових торгів.
- 1.11. *Дата виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) (далі - Дата виконання)*: 15 (п'ятнадцяте) число місяця і року виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу), якщо ця дата припадає на Робочий день, або найближча наступна після 15 (п'ятнадцятого) числа місяця та року виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) дата, що припадає на Робочий день. Дата виконання може бути змінена Рішенням Біржі у випадку різкої зміни цін на ринку Базового активу.
- 1.12. *Додаткове забезпечення в цінних паперах (далі - Додаткове забезпечення)* - спосіб забезпечення зобов'язань Учасника Біржових торгів щодо сплати Маржинальної вимоги шляхом блокування Учасником Біржових торгів цінних паперів в Розрахунковому депозитарії та/або також

- в депозитарній установі. Цінні папери, що складають Додаткове забезпечення в цій Зразковій формі, визначаються Біржею.
- 1.13. *Електронний документ* - документ Біржі, в якому інформація та реквізити (включаючи електронний цифровий підпис, далі - ЕЦП) зафіксована у вигляді електронних даних.
  - 1.14. *Електронна торговельна система Біржі (далі - ЕТС Біржі)* - підсистема АС Біржі, що являє собою сукупність організаційних, технологічних та технічних засобів, що використовуються Біржею для забезпечення укладання Ф'ючерських контрактів (Ф'ючерсів). Обмін інформацією в ЕТС Біржі здійснюється шляхом електронного документообігу, тобто шляхом створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, оброблення, використання та знищення Електронних документів.
  - 1.15. *Заявка* - Електронний документ, який поданий Учасником Біржових торгів на Біржові торги та підписаний його ЕЦП, що містить безумовну пропозицію (оферту) на укладання Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) відповідно до цієї Зразкової форми.
  - 1.16. *Кліринг* - визначення взаємних зобов'язань за Строковими контрактами (Деривативами), у тому числі шляхом Неттінгу.
  - 1.17. *Клірингова операція* - послідовність дій Біржі, які забезпечують проведення Клірингу за Ф'ючерськими контрактами (Ф'ючерсами).
  - 1.18. *Клірингова сесія* - визначений Біржею проміжок часу, коли здійснюється Кліринг.
  - 1.19. *Код Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу)* - унікальне позначення Ф'ючерського контракту, що формується за наступними правилами:
<позначка Біржі - PSE>/<Базовий показник - EUSD> - <позначка методики розрахунку розрахункової ціни - s (за середньозваженою ціною)> <термін виконання> / <рік виконання - останні дві цифри> / <місяць виконання>.
Наприклад: код (позначення) «PSE/EUSD-s3/15/12» означає Ф'ючерський контракт на офіційний курс ЄВРО до долара США на 3 місяці з виконанням у грудні 2015 р.
Рішенням Біржі про можливість укладення даного Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) на Біржових торгах може встановлюватися короткий код (позначення) Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу).
  - 1.20. *Коригування Положень* - процедура Біржі щодо переоцінки Положень, в результаті якої розраховується Варіаційна маржа.
  - 1.21. *Маржинальна вимога* - вимога Біржі Учаснику Біржових торгів щодо збільшення Розрахункового грошового ліміту для забезпечення відкритих Положень у зв'язку із збільшенням розміру Початкової маржі та/або Грошового ліміту для виконання зобов'язань щодо переказу Варіаційної маржі за Ф'ючерським контрактом (Ф'ючерсом) та/або його виконання в Дату виконання.
  - 1.22. *Мінімальна зміна ціни Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) (Тік):* 0,1 (одну десята) долара США. Ціна виконання, Ціна укладання та Розрахункова ціна кратні Тіку.
  - 1.23. *Неттінг* - повне або часткове припинення зобов'язань за Ф'ючерськими контрактами (Ф'ючерсами) шляхом заліку зобов'язань або іншим способом. На момент здійснення Неттінгу строк виконання зобов'язань, за якими здійснюється Неттінг, вважається таким, що настав.
  - 1.24. *Обсяг Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) (Лот)* - ціна за 1 000 (одна тисяча) ЄВРО.
  - 1.25. *Останній Торговельний день:* Торговельний день, що передує Даті виконання. Останній Торговельний день може бути змінено Рішенням Біржі у випадку, передбаченому у п. 1.12 цієї Зразкової форми.
  - 1.26. *Офсетний (зворотній) Ф'ючерський контракт (Ф'ючерс)* - Ф'ючерський контракт (Ф'ючерс), при укладанні якого закривається Положення у зв'язку з виникненням протилежної Положення по тій самій Серії Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу).
  - 1.27. *Перший Торговельний день* - наступний Торговельний день після дати рішення Біржі про можливість укладення даного Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) на Біржових торгах.
  - 1.28. *Платіжна організація* - ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «СУЧАСНІ КРЕДИТНІ ТЕХНОЛОГІЇ», що є Платіжною організацією Платіжної системи, визначає її правила, а також виконує інші функції щодо забезпечення діяльності Платіжної системи та несе відповідальність згідно з законодавством та укладеними договорами.
  - 1.29. *Платіжна система* - внутрішньодержавна небанківська платіжна система «Розрахункова Фондова система», що є платіжною системою у визначенні Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні».
  - 1.30. *Положення* - параметр обліку зобов'язань за Ф'ючерським контрактом (Ф'ючерсом) однієї Серії, що виникає за укладеними Учасником Біржових торгів (його Клієнтом) Ф'ючерськими контрактами (Ф'ючерсами). При укладанні одного Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) відкривається одна Положення. Відкриті Положення обліковуються на Положеннях рахунках Учасника Біржових торгів (його Клієнтів). Для Ф'ючерських контрактів (Ф'ючерсів) на купівлю відкривається Довга положення, а для Ф'ючерських контрактів (Ф'ючерсів) на продаж - Коротка положення.
  - 1.31. *Початкова маржа* - параметр забезпечення виконання зобов'язань за Ф'ючерськими контрактами (Ф'ючерсами). Розмір Початкової маржі встановлюється Біржею та забезпечує виконання зобов'язань Учасника Біржових торгів щодо сплати Варіаційної маржі, виконання Ф'ючерських контрактів (Ф'ючерсів) та всі можливі витрати Учасника Біржових торгів (Біржі), пов'язані з проведенням примусового закриття Положень.
  - 1.32. *Правила Біржі* - сукупність документів Біржі, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (далі - НКЦПФР) у відповідності до законодавства.

- 1.33. *Реєстр Заявок Біржі* - внутрішній Електронний документ Біржі, який містить перелік усіх Заявок, які подаються Учасниками Біржових торгів в ЕТС Біржі протягом Торговельної сесії з фіксацією часу реєстрації Заявок в ЕТС Біржі. Реєстр Заявок Біржі містить, відповідно до виду Заявки, щонайменше такі дані: реєстраційний номер Заявки; дату і час реєстрації Заявки; найменування Учасника Біржових торгів, який подав Заявку; умови Заявки; вид та/або тип Заявки; Код Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерс), щодо якого виставлено Заявку; кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), щодо яких виставлено Заявку.
- 1.34. *Реєстр Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів)* - Електронний документ, який містить перелік усіх Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), які укладені Учасниками Біржових торгів протягом Торговельної сесії. Реєстр Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) містить усі визначені цією Зразковою формою істотні умови всіх Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), а також відомості про Заявки, на підставі яких ці Ф'ючерсні контракти (Ф'ючерси) було укладено.
- 1.35. *Реєстр Членів Біржі та Учасників Біржових торгів* - Електронний документ, який складається Біржею та містить сукупність даних про Членів Біржі та інших осіб, що можуть приймати участь у Біржових торгах. Інформація з Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових торгів розміщується на Інтернет-сайті Біржі та в ЕТС Біржі.
- 1.36. *Розрахункова ціна* - середньозважена ціна усіх укладених Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) протягом Торговельної сесії, що кратна Тіку.
- 1.37. *Розрахунковий грошовий ліміт* - розрахований Біржею розмір коштів Учасника Біржових торгів, в межах якого такий Учасник Біржових торгів може укласти Ф'ючерсні контракти (Ф'ючерси) на Біржі. Розрахунковий грошовий ліміт складається з Грошового ліміту та суми коштів, яка може бути отримана Учасником Біржових торгів внаслідок реалізації Додаткового забезпечення в цінних паперах.
- 1.38. *Розрахунковий депозитарій* - Центральний депозитарій цінних паперів або НБУ, в якому Учасником Біржових торгів заблоковані цінні папери, що складають Додаткове забезпечення.
- 1.39. *Серія Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів)* - сукупність Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) за цією Зразковою формою одної Дати виконання, що позначаються одним Кодом Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).
- 1.40. *Сторони Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) (далі - Сторони)*: Учасник Біржових торгів (його Клієнт - у разі наявності), який подав Заявку на Біржові торги, на підставі якої укладено Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс).
- 1.41. *Термін виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу)*: кількість місяців (до 6 місяців) від дати рішення Біржі про можливість укладення даного Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) на Біржових торгах до Дати виконання.
- 1.42. *Торговий термінал Учасника Біржових торгів на Строковому ринку (Ринку деривативів) (далі - Торговий термінал BIT eTrade Future)* - програмно-апаратний комплекс Учасника Біржових торгів на Строковому ринку (Ринку деривативів) з програмним забезпеченням, що дає змогу Учасникам Біржових торгів отримати доступ до Біржових торгів з метою виставлення Заявок та укладання Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), ініціювати, створювати, приймати, передавати, зберігати, перевіряти цілісність Електронних документів, отримувати довідкову інформацію та друкувати документи.
- 1.43. *Учасник Біржових торгів* - Член Біржі, а також, у випадках передбачених законодавством України, інші особи та державні органи, що отримали право надавати Заявки та укладати Ф'ючерсні контракти (Ф'ючерси) на Біржових торгах.
- 1.44. *Учасник Платіжної системи* - особа, що є суб'єктом відносин (платник та отримувач) при проведенні переказу коштів в Платіжній системі, відкрила рахунок в Платіжній організації та уклала з нею договір про участь.
- 1.45. *Форма задання ціни Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу)*: Ціна Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) вказується в доларах США за 1 000 (одна тисяча) ЄВРО. Додатково в ЕТС Біржі надається індикація ціни подання Заявок та ціни Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) в доларах США за 1 ЄВРО.
- 1.46. *Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс)* - стандартизований за цією Зразковою формою Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) на курс ЄВРО до долару США, який посвідчує зобов'язання Сторін сплатити різницю між Ціною виконання та Ціною укладання.
- 1.47. *Ціна виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) (далі - Ціна виконання)* - ціна визначена в залежності від значення Базового показника в Дату виконання.
- 1.48. *Ціна укладання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) (далі - Ціна укладання)* - ціна, за якою укладається Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс).
- 1.49. *Центральний Позичийний рахунок* - аналітичний рахунок, за яким Біржею (у разі, якщо Кліринг виконується Біржею) обліковуються Позичії, протилежні за напрямом відкритим Позичіям Учасників Біржових торгів (їх Клієнтів) за укладеними Строковими контрактами (Деривативами).
- 1.50. *ЦСК Біржі* - спеціалізований центр сертифікації ключів, зареєстрований або акредитований в установленому порядку, що визначений Біржею для забезпечення електронного документообігу під час проведення Біржових торгів.
- 1.51. *Член Біржі* - юридична особа, яка має ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку, а саме діяльність з торгівлі цінними паперами, та отримала право надавати Заявки та укладати Строкові контракти (Деривативи), в т.ч. Ф'ючерсні контракти (Ф'ючерси), на Біржових торгах.

Інші терміни та поняття, які вживаються в Зразковій формі, використовуються згідно з чинним законодавством України, Правилами Біржі.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 2.1. Ця Зразкова форма є типовими умовами договору відповідно до частини 1 статті 630 Цивільного кодексу України та підлягає оприлюдненню на Інтернет-сайті Біржі.
- 2.2. Особливості функціонування АС Біржі, в тому числі ЕТС Біржі та Торговельних терміналів, порядок доступу до Біржових торгів, порядок розв'язання спорів між Учасниками Біржових торгів, порядок накладання санкцій за порушення Правил Біржі, захист інформації на Біржі, вимоги до проведення заходів з фінансового моніторингу, порядок дій при технічних збоях під час Біржових торгів та при надзвичайних ситуаціях регламентуються Правилами Біржі.
- 2.3. Порядок Клірингу та розрахунків, в тому числі порядок обліку при Клірингу, система управління Ризиками та умови забезпечення виконання зобов'язань Учасників Біржових торгів, визначаються Правилами Біржі.
- 2.4. Реквізити відкритих у Платіжній організації рахунків Учасників Біржових торгів, що уклали Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс), містяться в Реєстрі Членів Біржі та Учасників Біржових торгів.
- 2.5. Ця Зразкова форма вступає в силу після погодження в НБУ та реєстрації в НКЦПФР.

3. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТОРГІВ Ф'ЮЧЕРСНИМИ КОНТРАКТОМИ (Ф'ЮЧЕРСАМИ)

- 3.1. **Допуск Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) до Біржових торгів.**
Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) допускається до Біржових торгів після затвердження цієї Зразкової форми Біржовою Радою, погодження в НБУ та реєстрації в НКЦПФР згідно з вимогами законодавства. Рішення Біржової Ради про затвердження Зразкової форми доводиться до відома Учасників Біржових торгів шляхом розміщення на Інтернет-сайті Біржі не пізніше як за один робочий день до Першого торговельного дня.
- 3.2. **Подання та реєстрація Заявки**
Факт подання Заявки на Біржу і час її отримання реєструється автоматично в ЕТС Біржі та відображається в Торговому терміналі ВІТ eTrade Future. Кожній Заявці, поданій в ЕТС Біржі, Біржею присвоюється унікальний ідентифікаційний номер в Реєстрі Заявок Біржі. Зареєстрована Біржею Заявка є згодою цього Учасника Біржових торгів укласти та виконати Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) у відповідності з умовами Заявки та цієї Зразкової форми.
- 3.3. **Види Заявок**
При Біржових торгах Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) використовуються наступні види Заявок:
  - ринкова Заявка (Market) - пропозиція укласти вказану кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) за найкращою ціною, яка є в даний момент часу на Біржових торгах;
  - лімітна Заявка (Limit) - розпорядження укласти визначену кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) по ціні, відповідно, не вище (не нижче), ніж зазначена в Заявці.
- 3.4. **Зміст Заявок**
При Біржових торгах Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) Заявки повинні містити щонайменше наступні параметри:
  - Код Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу);
  - кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів);
  - Ціна Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) (для лімітної Заявки);
  - направленість дії Заявки (купівля або продаж);
  - вид Заявки;
  - найменування та реквізити Учасника Біржових торгів (його Клієнта або код Клієнта);
  - ЕЦП Учасника Біржових торгів.Ідентифікаційний номер Заявки, дата та час реєстрації автоматично присвоюється ЕТС Біржі. Заявки можуть містити параметр додаткового зобов'язання за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом), яке збільшує/зменшує Ціну виконання.
- 3.5. **Укладання Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів)**
  - 3.5.1. Подані на Біржові торги Заявки виконуються, тобто Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) укладається, якщо в зустрічних Заявках співпадають наступні істотні умови, а саме:
    - Код Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу);
    - ціна Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).
  - 3.5.2. Біржові торги Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) відповідно до цієї Зразкової форми не передбачає можливості відмови Учасника Біржових торгів-сторони Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) від його виконання.
  - 3.5.3. Укладені Ф'ючерсні контракти (Ф'ючерси) підписуються ЕЦП Біржі, є складовою Реєстру Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) Біржі, зберігаються в архіві Біржі у вигляді Електронного документа протягом 5 років і можуть бути надані у вигляді Електронного документа та/або відтворені та надані на прохання Учасника Біржових торгів (або іншої особи та державного органу, у випадках, передбачених законодавством) в формі документа на папері.
- 3.6. **Особливості визначення Розрахункової ціни**

3.6.1. Ціною відкриття Торговельної сесії при Біржових торгах Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) вважається ціна закриття попередньої Торговельної сесії. У випадках різких коливань (межі яких визначаються Біржею) Базового показника та/або за Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) з низькою ліквідністю Біржа має право встановлювати іншу ціну відкриття за відповідними Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами).

3.6.2. Ціна відкриття в Перший Торговельний день (стартова ціна) за новою Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) встановлюється рішенням директора Біржі (зокрема за погодженням з Комітетом Строкового ринку Біржі).

3.6.3. Протягом Біржових торгів безперервно розраховується Розрахункова ціна як середньозважена ціна усіх укладених Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) відповідної Серії. При розрахунку Розрахункової ціни отримане значення округляється до значення, що кратне Тіку.

3.6.4. Ціною закриття на кінець Торговельної сесії за відповідною Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) є Розрахункова ціна за цією Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).

3.6.5. В Дату виконання Розрахункова ціна прирівнюється до Ціни виконання.

3.6.6. Біржа не несе відповідальності за відповідність Базового показника реальній ситуації на ринку Базового активу в Дату виконання.

3.7. Запобігання маніпулювання цінами

3.7.1. Біржа за погодженням з Комітетом Строкового ринку Біржі для підтримки добросовісної конкуренції при Біржових торгах Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) може встановлювати параметри торгів та приймати наступні заходи щодо регулювання ринку:

- встановлювати ціну відкриття Торговельної сесії,
- встановлювати ліміти зміни ціни, ліміт загальної кількості Позичій для попередження монополізації ринку, ліміти на відкриття Короткої та/або Довгої Позичій;
- призупиняти участь окремих Учасників Біржових торгів у Біржових торгах, а також застосувати інші заходи дисциплінарного впливу відповідно до Правил Біржі у разі порушення ними Правил Біржі (зокрема, заходи, передбачені п. 7.1.3 цієї Зразкової форми (Специфікації));
- призупиняти або припиняти Біржові торги за всіма чи окремими Серіями Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).

3.7.2. Ліміт зміни ціни встановлюється Біржею шляхом визначення Граничних значень ціни для кожної Серії Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).

Ціни Заявок та Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) протягом однієї Торговельної сесії мають бути у межах Граничних значень ціни.

ЕТС Біржі протягом Торговельної сесії відхиляє всі Заявки, що не відповідають встановленим обмеженням, зокрема, надані по ціні, що знаходиться поза межами встановлених Граничних значень цін за відповідною Серією Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).

3.7.3. Біржа може встановлювати ліміт загальної кількості відкритих Позичій (ліміт на частку ринку для обмеження частки відкритих Позичій Учасника Біржових торгів по кожній Серії Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).

Ліміти на відкриття Короткої та Довгої позицій - це максимальна кількість відповідно Коротких та Довгих позицій, які Учасник Біржових торгів може відкрити.

3.8. За рішенням відповідального співробітника або директора Біржі (зокрема за погодженням з Комітетом Строкового ринку Біржі) у разі різкої зміни або різких коливань ціни на Базовий актив або значення Базового показника та/або у випадку низької ліквідності Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) Біржові торги певною Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) можуть бути зупинені (припинені).

4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗА Ф'ЮЧЕРСНИМ КОНТРАКТОМ (Ф'ЮЧЕРСОМ)

4.1. Система забезпечення виконання зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) встановлює наступні параметри:

- i) Грошовий ліміт;
- ii) Розрахунковий грошовий ліміт;
- iii) Початкову маржу.

4.2. Розмір сукупної Початкової маржі для відкриття та подальшого підтримання відкритих Позичій за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) визначається за формулою:

Початкова маржа = Ставка Початкової маржі * Кількість відкритих Позичій за Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).

4.3. Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) укладається (Позиція відкривається) виключно за умови, що розмір Розрахункового грошового ліміту Учасника Біржових торгів не менше розміру Початкової маржі.

4.4. Розрахунковий грошовий ліміт Сторін повинен перевищувати розмір сукупної Початкової маржі за усіма відкритими Позичіями до Дати виконання включно.

4.5. До Дати виконання розмір Початкової маржі за Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсом) може змінюватись за рішеннями директора Біржі (зокрема за погодженням з Комітетом Строкового ринку Біржі).

4.6. На початок кожного Торговельного дня та протягом Біржових торгів Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) Розрахунковий грошовий ліміт Сторони повинен бути не меншим ніж:

- розмір однієї ставки Початкової маржі на кожну відкриту Позицію Учасника Біржових торгів;
  - суми, нарахованої до сплати Біржі за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі, опублікованих на Інтернет-сайті Біржі (далі - тарифів Біржі).
- 4.7. Параметри системи забезпечення виконання зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) встановлюються Біржею, зокрема за погодженням з Комітетом Строкового ринку Біржі).

5. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА Ф'ЮЧЕРСНИМИ КОНТРАКТАМИ (Ф'ЮЧЕРСАМИ)

- 5.1. Біржа кожної Торговельної сесії в режимі on-line перераховує значення параметрів зобов'язань Учасників Біржових торгів.
- 5.2. За кожним щойно укладеним Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) Біржа проводить Кліринг, при цьому зобов'язання Учасника Біржових торгів (його Клієнтів) за кожним Строковим контрактом (Деривативом) обліковуються на його Позиційному рахунку та на Центральному Позиційному рахунку.
- 5.3. За кожним щойно укладеним Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) Біржею відкривається одна Позиція, що обліковується на Позиційному рахунку Учасника Біржових торгів та (протилежна за напрямом) на центральному Позиційному рахунку, крім випадків, коли укладання Ф'ючерсним контракту (Ф'ючерсу) призводить до закриття Позиції. У разі відкриття Позиції така відкрита Позиція обліковується за поточною Розрахунковою ціною.
- 5.4. Біржа проводить Коригування Позицій, розраховує Варіаційну маржу, формує та надає Платіжній організації Інформацію Біржі необхідну для формування розрахункових документів Учасників Біржових торгів.
- 5.5. У разі зміни Розрахункової ціни Біржа проводить Коригування позицій шляхом приведення всіх відкритих Позицій до нової Розрахункової ціни.
- 5.6. Варіаційна маржа за Позиціями, розраховується за наступною формулою:
Варіаційна маржа за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) = (Ціна укладання або попередня Розрахункова ціна - поточна Розрахункова ціна за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом)) * Кількість відкритих Позицій * обсяг Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) * офіційний курс гривні до долару США, що установлений Національним банком України (згідно Положення про встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та курсу банківських металів, затвердженого Постановою Правління НБУ від 12.11.2003 № 496, із змінами), з врахуванням часу його встановлення та публікації, та приведений до курсу за 1 долар США.
Розрахунок Варіаційної маржі здійснюється протягом всього періоду Біржових торгів відповідним Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) (кожен Торговельний день): з моменту відкриття Позиції до моменту закриття Позиції.
- 5.7. Розмір Початкової маржі може бути змінений, зокрема з врахуванням рішення Комітету Строкового ринку Біржі. При цьому Біржею здійснюється перерахунок зобов'язань Учасників Біржових торгів щодо забезпечення відкритих Позицій, та, в разі збільшення Початкової маржі, формується та надається Учасникам Біржових торгів Маржинальну вимогу щодо збільшення Початкової маржі.
- 5.8. Процедура збільшення розміру Початкової маржі здійснюється Біржею в наступному порядку:
- Біржові торги за відповідним Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) зупиняються;
  - Засобами ЕТС Біржі Учасникам Біржових торгів надається Маржинальна вимога;
  - для відповідного Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) значення Початкової маржі в ЕТС Біржі змінюється;
  - Біржа в разі необхідності надає Учасникам Біржових торгів Маржинальну вимогу на збільшення Розрахункового грошового ліміту до розміру, достатнього для забезпечення відкритих Позицій;
  - Учасник Біржових торгів поповнює власний рахунок, відкритий в Платіжній організації, а Платіжна організація здійснює перерахунок Грошового ліміту Учасників Біржових торгів та повідомляє про це Біржу;
  - Розрахунковий депозитарій, у разі якщо збільшення Розрахункового грошового ліміту відбувається за рахунок Додаткового забезпечення в цінних паперах, за розпорядженням відповідної депозитарної установи (депонента) додатково блокує цінні папери, що складають Додаткове забезпечення, та повідомляє про це Біржу;
  - Біржа перераховує розмір Розрахункових грошових лімітів Учасників Біржових торгів, та Біржові торги по відповідній Серії Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) поновлюються.

Учасник Біржових торгів до моменту виконання Маржинальної вимоги до торгів відповідною серією Біржових Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) не допускається.

У разі, якщо розмір Грошового ліміту Учасника Біржових торгів є недостатнім для виконання зобов'язань щодо переказу Варіаційної маржі та/або виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) в Дату виконання, Біржа надає Учаснику Біржових торгів Маржинальну вимогу щодо збільшення Грошового ліміту.

У разі, якщо Учасник Біржових торгів не виконав зобов'язань щодо додаткового переказу коштів на поповнення Грошового ліміту Біржа виконує дії щодо реалізації цінних паперів, що складають Додаткове забезпечення відповідно до Правил Біржі.

6. ЗАКРИТТЯ ПОЗИЦІЙ ТА ВИКОНАННЯ Ф'ЮЧЕРСНОГО КОНТРАКТУ (Ф'ЮЧЕРСУ)

- 6.1. Закриття відкритої Позичії означає припинення відповідних зобов'язань Сторін. Закриття відкритої Позичії здійснюється в разі:
  - виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу);
  - укладення Офсетного Ф'ючерсу контракту (Ф'ючерсу).
- 6.2. Для ліквідації (закриття) відкритої Позичії та відповідно анулювання своїх зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) Учасник Біржових торгів торгів-продавець (в Короткій позичії) повинен укласти відповідну кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) на купівлю тієї ж Серії, а Учасник Біржових торгів-покупець (в Довгій позичії) повинен укласти відповідну кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) на продаж тієї ж Серії.
- 6.3. Біржею може здійснюватися примусова ліквідація Позичій Учасника(ів) Біржових торгів в наступних випадках:
  - 6.3.1. в разі припинення Біржових торгів певною Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) у відповідності з п.3.8. цієї Зразкової форми;
  - 6.3.2. в разі призупинення Учасником Біржових торгів членства на Біржі.
  - 6.3.3. у разі, якщо розмір Розрахункового грошового ліміту становить значення, що нижче:
    - розміру однієї ставки Початкової маржі на кожен відкриту Позичію Учасника Біржових торгів,
    - розміру суми, нарахованої до сплати Біржі за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі.
- 6.4. Біржа може ініціювати примусову ліквідацію Позичій Учасника Біржових торгів в наступних випадках:
  - 6.4.1. в разі невиконання Учасником Біржових торгів Маржинальної вимоги щодо збільшення Розрахункового грошового ліміту у встановлений термін;
  - 6.4.2. в разі припинення чинності договорів Учасника Біржових торгів з Платіжною організацією.
- 6.5. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадках, викладених в п.6.3.1. цієї Зразкової форми, застосовується до повної ліквідації всіх відкритих Позичій Сторін за відповідною Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) шляхом закриття всіх відкритих Позичій за ціною, порівняно до останнього зафіксованого на Біржових торгах значення Розрахункової ціни.
- 6.6. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадку, викладеному в п.6.4.1. цієї Зразкової форми, застосовується до досягнення стану повного забезпечення відкритих Позичій Учасника Біржових торгів. При цьому Біржа виходить з мінімально необхідної кількості відкритих Позичій, що ліквідуються.
- 6.7. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадку, викладеному в пп.6.3.2.,6.4.2 цієї Зразкової форми, застосовується до повної ліквідації всіх відкритих Позичій Учасника Біржових торгів за всіма Серіями Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).
- 6.8. При процедурі примусової ліквідації Позичії у випадку, викладеному в п.6.3.1., вважається, що Дата виконання наступила, а зобов'язання за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) виконані.
- 6.9. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій, здійснюється уповноваженим співробітником Біржі шляхом подання в ЕТС Біржі ринкових Заявок (Market) від імені та за рахунок відповідного Учасника Біржових торгів (його Клієнтів).
- 6.10. Усі витрати, пов'язані з проведенням примусового закриття відкритих Позичій, сплачуються Учасником Біржових торгів, до якого була застосована така процедура. Відповідальність за примусово закриті відкриті Позичії Клієнтів Учасника Біржових торгів несе Учасник Біржових торгів, у якого ці Клієнти перебувають на обслуговуванні.
- 6.11. Учасник Біржових торгів, що не ліквідував свою відкриту Позичію до Дати виконання, несе зобов'язання за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) та повинен їх виконати.
- 6.12. В Дату виконання настає строк виконання зобов'язань за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом), Біржа проводить остаточне Коригування Позичій, перераховує Варіаційну маржу та закриває Позичії за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом). Вказані зобов'язання є зустрічними та однорідними із зобов'язаннями, що виникли при здійсненні передплати Варіаційної маржі, і підлягають заліку.
- 6.13. Систематичне (більше двох разів) невиконання Учасником Біржових торгів Маржинальної вимоги, яке спричинило примусове закриття його Позичій, є підставою для застосування до цього Учасника Біржових торгів заходів дисциплінарного впливу з боку Біржі відповідно до п. 7.1.3 цієї Зразкової форми.

7. МОНІТОРИНГ ТА ДІЇ БІРЖІ В СИТУАЦІЇ ЦІНОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

- 7.1. У разі виникнення ситуації цінової нестабільності і значних коливань цін на Строковому ринку (відхилення цін Заявок та цін укладених Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) понад можливе за звичайних обставин, зокрема намагання Учасників Біржових торгів виставити Заявки за цінами, що перевищують Граничні значення ціни, або здійснити дії, що можуть привести до перевищення

параметрів торгів, зазначених у п. 3.7 цієї Зразкової форми) Біржа, в т.ч. на підставі рішень Комітету Строкового ринку Біржі, може здійснювати наступні заходи:

7.1.1. призупинення (припинення) Біржових торгів за всіма чи окремими Серіями Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), проведення перевірок (розслідувань) щодо причин цінової нестабільності, виявлення ознак маніпулювання цінами на Строковому ринку;

7.1.2. зміна параметрів системи забезпечення виконання зобов'язань на Строковому ринку, зазначених у п. 4.1 цієї Зразкової форми, та параметрів торгів, зазначених у п. 3.7 цієї Зразкової форми (ціни відкриття, ліміти зміни ціни, ліміт загальної кількості Позичій, ліміти на відкриття Короткої та/або Довгої Позичій);

7.1.3. застосування заходів дисциплінарного впливу до Учасників Біржових торгів на Строковому ринку, а саме:

- попередження окремого Члена Біржі, яким вчинене порушення;
- призупинення терміном до 30 днів права на участь в Біржових торгах Члена Біржі, яким скоєне порушення;
- тимчасове позбавлення, терміном до 6 місяців або до 12 місяців, права на участь в Біржових торгах Члена Біржі, яким вчинене порушення;
- позбавлення права на участь в Біржових Члена Біржі, яким вчинене порушення;
- припинення доступу до Біржових торгів та виключення з Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових торгів та/або Реєстру Уповноважених представників Члена Біржі та/або Учасника Біржових торгів або їх Уповноважених представників, яким скоєне порушення;
- накладення штрафних санкцій, розмір яких встановлюється окремим рішенням Біржової Ради.

7.2. Моніторинг поточної ситуації на Строковому ринку з метою протидії маніпулюванню та оперативного реагування на ситуації цінової нестабільності здійснює Комітет Строкового ринку Біржі. Окрім погодження параметрів торгів відповідно до п. 3.7 цієї Зразкової форми, Комітет Строкового ринку Біржі може встановлювати Ціну виконання, в т.ч. з врахуванням коригуючих коефіцієнтів, зокрема, для Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), які укладені на підставі Заявок, які містять параметр додаткового зобов'язання відповідно до п. 3.4 цієї Зразкової форми. Критерії цінової нестабільності встановлюються рішенням Біржової Ради та/або директора Біржі, в т.ч. за погодженням з Комітетом Строкового ринку Біржі.

7.3. НБУ та члени Комітету Строкового ринку Біржі, з метою підвищення ефективності виконання функцій Комітету та оперативного прийняття пов'язаних із виконанням цих функцій рішень, можуть звернутися до Біржі з вимогою, а Біржа зобов'язана надати необхідні програмні засоби, що забезпечуватимуть доступ до торгів на Строковому Ринку Біржі у переглядовому режимі.

8. СКЛАД ТА ПОРЯДОК РОБОТИ КОМІТЕТУ СТРОКОВОГО РИНКУ БІРЖІ

8.1. Комітет Строкового ринку Біржі формується з працівників членів Біржі, а також, за згодою, з представників НБУ, Громадської організації «ЕйСіАй-Україна» (АСІ Ukraine) та Асоціації «Українські Фондові Торговці».

8.2. Форма роботи Комітету (порядок проведення засідань, консультацій та вирішення організаційних питань, пов'язаних із функціонуванням Комітету, в т.ч. залучення експертів та додаткових членів Комітету) визначається головою Комітету з наступним затвердженням Комітетом.

9. ОСОБЛИВОСТІ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ

9.1. Кліринг на Строковому ринку (Ринку деривативів) щодо Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) може виконувати Біржа або Розрахунковий центр, розрахунки - Платіжна організація або Розрахунковий центр.

9.2. У разі, якщо Кліринг та розрахунки на Строковому ринку (Ринку деривативів) здійснюються Розрахунковим центром, порядок Клірингу та розрахунків, в тому числі система управління Ризиками та умови забезпечення виконання зобов'язань Учасників Біржових торгів, визначаються Правилами Біржі, Правилами клірингу, Правилами та іншими документами Розрахункового центру, що регулюють кліринг та розрахунки за Строковими контрактами (Деривативами). Забезпечення інформаційної взаємодії між Розрахунковим центром та Біржею в ході Клірингу та розрахунків впроваджується на умовах, що не суперечать зазначеним документам Розрахункового центру та довірливим відносинам між Розрахунковим центром та Біржею.

10. ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ ДО ЗРАЗКОВОЇ ФОРМИ

10.1. Біржа має право внести зміни та доповнення до Зразкової форми та зобов'язана погодити такі зміни в НБУ та після цього зареєструвати їх в НКЦПФР.

10.2. Зміни та доповнення до цієї Зразкової форми набувають чинності після реєстрації в НКЦПФР.

10.3. Інформація про вступ в дію Зразкової форми, що містить зміни та доповнення, оприлюднюється шляхом публікації на Інтернет-сайті Біржі не менш ніж за один Торговельний день до вступу в дію.

10.4. З моменту вступу в дію Зразкової форми, що містить зміни та доповнення, умови існуючих зобов'язань за раніше укладеними Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсом) вважаються зміненими з врахуванням таких змін та доповнень.